

**ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ**

**Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ Η
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΣΤΗΝ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ**

ΑΣΠΑΣΙΑ ΜΗΤΣΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2021

**ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ**

**Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ Η
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΣΤΗΝ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ**

**Διατριβή η οποία υποβλήθηκε προς απόκτηση εξ αποστάσεως
μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών στην Ευρωπαϊκή Πολιτική
και Διακυβέρνηση στο Πανεπιστήμιο Νεάπολις**

ΑΣΠΑΣΙΑ ΜΗΤΣΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2021

Copyright© Ασπασία Μητσακοπούλου, 2021

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Η έγκριση της διατριβής από το Πανεπιστήμιο Νεάπολις δεν υποδηλώνει απαραίτητως και αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους του Πανεπιστημίου.

ΣΕΛΙΔΑ ΕΓΚΥΡΟΤΗΤΑΣ

Ονοματεπώνυμο: Ασπασία Μητσακοπούλου

Τίτλος Μεταπτυχιακής Διατριβής:

Η Δημοκρατική Νομιμοποίηση και η Οικονομική Διακυβέρνηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η παρούσα Μεταπτυχιακή Διατριβή εκπονήθηκε στο πλαίσιο των σπουδών για την απόκτηση εξ αποστάσεως μεταπτυχιακού τίτλου στο Πανεπιστήμιο Νεάπολις και εγκρίθηκε στις 2 Φεβρουαρίου 2021 από τα μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής.

Εξεταστική Επιτροπή:

Πρώτος επιβλέπων (Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφος): Γεώργιος Μαρής, Αναπληρωτής Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου.

Μέλος Εξεταστικής Επιτροπής: Σπυρίδων Ρουκανάς, Αναπληρωτής Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Πειραιώς.

Μέλος Εξεταστικής Επιτροπής: Βικτωρία Πιστικού, Επίκουρη Καθηγήτρια στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης.

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

Η Ασπασία Μητσακοπούλου, γνωρίζοντας τις συνέπειες της λογοκλοπής, δηλώνω υπεύθυνα ότι η παρούσα εργασία με τίτλο «Η Δημοκρατική Νομιμοποίηση και η Οικονομική Διακυβέρνηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση», αποτελεί προϊόν αυστηρά προσωπικής εργασίας και όλες οι πηγές που έχω χρησιμοποιήσει, έχουν δηλωθεί κατάλληλα στις βιβλιογραφικές παραπομπές και αναφορές. Τα σημεία όπου έχω χρησιμοποιήσει ιδέες, κείμενο ή/και πηγές άλλων συγγραφέων, αναφέρονται ευδιάκριτα στο κείμενο με την κατάλληλη παραπομπή και η σχετική αναφορά περιλαμβάνεται στο τμήμα των βιβλιογραφικών αναφορών με πλήρη περιγραφή.

Η Δηλούσα

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα μεταπτυχιακή εργασία πραγματεύεται το ζήτημα της δημοκρατικής νομιμοποίησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης σε επίπεδο θεσμών και σε επίπεδο διαδικασιών. Για την επίτευξη αυτού του σκοπού πραγματοποιήθηκε ιστορική αναδρομή στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες και αναφορές στο πρωτογενές δίκαιο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ώστε να αναδειχθεί ο ρόλος της δημοκρατίας στο εγχείρημα της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Αναλύθηκαν οι πηγές της δημοκρατικής νομιμοποίησης της ΕΕ ήτοι τα κράτη-μέλη και οι πολίτες και εξετάστηκε κατά πόσο παρέχουν επαρκή δημοκρατική νομιμοποίηση στις διαδικασίες. Ειδικότερα εξετάστηκαν οι θεσμοί της ΕΕ ως προς τη δημοκρατική νομιμοποίηση κατά τη στελέχυσή τους και την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους και αναλύθηκαν οι διαπιστώσεις που συντείνουν στην ύπαρξη «δημοκρατικού ελλείμματος» στην ΕΕ. Εν συνεχεία εξετάστηκαν οι μεταρρυθμίσεις που έλαβαν χώρα στο πεδίο της οικονομικής διακυβέρνησης μετά την επέλευση της Ευρωπαϊκής Κρίσης Χρέους με γνώμονα την αντιμετώπισή της και την πρόληψη και αποτροπή μίας μελλοντικής, οι οποίες ήταν εστιασμένες στην ενίσχυση του συντονισμού και της εποπτείας των οικονομικών και δημοσιονομικών πολιτικών των κρατών-μελών, και εγείρανε από προβληματισμό έως κατάκριση στους κόλπους της θεωρίας και της κοινωνίας όσον αφορά τη δημοκρατική νομιμοποίησή τους, ομοίως και η εγκαθίδρυση του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας. Τα νέα θεσμικά εργαλεία για την αντιμετώπιση των δομικών και θεσμικών ανεπαρειών της Ένωσης καθορίστηκαν από τις ασύμμετρες σχέσεις ισχύος, αφού όπως προέκυψε από την έρευνα οι μεταρρυθμίσεις έγιναν σε διακυβερνητική βάση, ενδυνάμωσαν μεν την Επιτροπή, άφησαν δε στο περιθώριο το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και περιέστειλαν τη δημοσιονομική κυριαρχία των κρατών-μελών. Τα δεδομένα αυτά σε συνδυασμό με τον επαχθή χαρακτήρα των μέτρων, που απέτρεψε την κοινωνική αποδοχή τους, την υπερδραστηριότητα οργάνων με έμμεση ή καμία νομιμοποίηση και την περιορισμένη πολιτική λογοδοσία των θεσμικών οργάνων, καθιστούν εύλογη την αμφισβήτηση της δημοκρατικής νομιμοποίησης της ευρωπαϊκής οικονομικής διακυβέρνησης. Στην παρούσα διατριβή, μετά από εκτενή βιβλιογραφική επισκόπηση, υποστηρίζεται ότι η βιωσιμότητα της ΕΕ απαιτεί εργασίες προς την κατεύθυνση της πολιτικής ένωσης μέσω θεσμικών μεταρρυθμίσεων που θα εξασφαλίσουν τη συμμετοχή των πολιτών της Ένωσης στις διαδικασίες που καθορίζουν τη ζωή και την ευημερία τους

ώστε αυτές να χαίρουν δημοκρατικής νομιμοποίησης και οι αποφάσεις που θα λαμβάνονται να χαίρουν κοινωνικής αποδοχής.

Λέξεις-κλειδιά: δημοκρατική νομιμοποίηση, ευρωπαϊκή οικονομική διακυβέρνηση, ευρωπαϊκή κρίση χρέους, ευρωζώνη, θεσμοί

ABSTRACT

The purpose of this master's thesis is to investigate the democratic legitimacy of the European Union and the EMU under the conditions of the new economic governance. For this purpose a historical review of the European Communities and references to the primary law of the European Communities was carried out in order to highlight the role of Democracy in the project of European integration. Furthermore the composition and the responsibilities of the institutions, the economic policy reforms due to the European debt crisis, the euro support and stabilization mechanisms and the role of European Central Bank have been analyzed. The new institutional tools for tackling the Union's structural and institutional deficiencies were determined by the asymmetric power relations, as research has shown that reforms which have been made on an intergovernmental basis, strengthened the Commission, sidelined the European Parliament and reduced the fiscal sovereignty of the Member States. These facts, combined with the harsh nature of the measures that prevented their social acceptance, the overactivity of informal institutions and the non-accountability of the institutions, make it reasonable to question the democratic legitimacy of European economic governance. As it is argued in this master's thesis after extensive bibliographic review the democratic deficit of the EU is in fact the lack of input legitimacy, which EU has to achieve through institutional changes and not to try to replace it with another form of legitimacy.